

І. Г. Шовкопляс, Г. М. Шовкопляс

Мезинська (Мізинська) стоянка

МЕЗИНСЬКА (МІЗИНСЬКА) СТОЯНКА – одна з найвидатніших пізньопалеолітичних пам'яток Європи. Датована віком 16–15 тис. р. тому. Відкрита 1907 на правому березі р. Десна у с. Мезин (нині Короп. р-ну Черніг. обл.), досліджена 1908–09, 1912–14, 1930–31, 1954–61 Ф. Вовком, М. Рудинським, І. Шовкоплясом. На схилі балки у лесові на глиб. бл. 1,5–3 м виявлено 5 госп.-побут. комплексів (ймовірно, належали окремим сім'ям мешканців давнього поселення), кожен із яких складався з назем. житла, вироб. центрів із оброблення кременю та кісток тварин, заглиблених вогнищ поза житлом і ям-комор, заповнених кістками тварин (заг. пл. 1200 м²). Основа комплексу – округле житло (діаметром до 6-ти м), споруджене із дерев'яних жердин, вкритих шкурами тварин і обкладених зовні кістками мамутів і рогами пн. оленів. На стоянці зібрано 113 тис. кременів, зокрема понад 4,5 тис. знарядь – різців, скребків, ножеподіб. пластин із ретушшю, проколок тощо. Серед виробів із кістки й рогу – наконечники дротиків, молотко- й клиноподібні інструменти, голки, руків'я для крем'яних знарядь. Світ. слави М. (М). с. набула завдяки знайденим тут творам первіс. образотвор. мистецтва в усіх його осн. формах: скульптурі, графіці та живопису. Скульптурні твори – стилізов. жін. статуетки і фігурки тварин, виготовлені з бивнів мамута, більшість із яких прикрашена врізними геом. і меандр. візерунками. Оригінальністю вирізняються графічні зображення на 2-х браслетах з тонких платівок бивня мамута, вкритих заглибленим ліній. орнаментом у вигляді комбінації меандру та паралел. зигзагових ліній. Унікал. є твори давнього живопису у вигляді кількох великих кісток мамута, прикрашених геом. орнаментом, виконаним червоною фарбою (вохрою), змішаною з кістковим жиром. Також виявлено понад 600 раковин (черепашок) викопних молюсків причорномор. і нижньодніпров. походження, що свідчить про зв'язки мешканців М. (М). с. із віддаленими р-нами. Майже всі вони просвердлені та використовувалися, ймовірно, як намисто. Крім того, зустрічаються шматки бурштину. Матеріали з розкопок зберігаються у Нац. музеї історії України, Археол. музеї Інституту археології НАНУ (обидва – Київ), музеях С.-Петербурга.

Фотоілюстрації

Рекомендована література

1. Грушевський М. Техніка і умілість палеолітичної доби в нахідках Мізинського селища // Чернігів і Пн. Лівобережжя: Огляди, розвідки, мат. К., 1928;
2. Шовкопляс И. Г. Мезинская стоянка. К., 1965;
3. Бибииков С. Н. Древнейший музыкальный комплекс из костей мамонта. К., 1981;
4. Сергин В. Я. Структура мезинского палеолитического поселения. Москва, 1987;
5. Шовкопляс Т. З історії дослідження Мізинської стоянки // Сіверян. літопис. 2008. № 6.

Бібліографічний опис:

Мезинська (Мізинська) стоянка / І. Г. Шовкопляс, Г. М. Шовкопляс // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2018. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-65521>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).